

Előfizetési árak
 Évesi ár 8 kor., féléves 4 kor.,
 negyedéves 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Ideiglenes márkák ára ...
 A lap megjelenik minden oad-
 törtétőn.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Buda a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendőik.
 Keziratok vissza nem adódnak.
Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Buda a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendőik.
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

Jótevény gyermekkinzás.

Ujpest, december 11-én.

Számmi az embert balsorsáért, végze-
 téért, ha szánuandó az: méltó az ember-
 hez. Különösen érdemes azokhoz, akiket
 a sors kitüntetett, elkényeztetett s mint
 az élet kiváltságosai haladnak az élet
 országútján. Erényök nem ingadozik,
 mert őrít áll mögöttük a pénz, a mely-
 nek csengése-pengése oly hivogatólag,
 csábítóan hangzik e sors nyomorultjai
 felé, hogy könnyen ösvényt vágnak a
 vétek, bűn, vagy tévelygés számára.

**A könyörület érzése a legmagas-
 tosabb emberi érzések közé tartozik.**
 Különösen, ha forrása tiszta. Ha nem a
 hiúság ösztökéli azokat, a kiknek van,
 hogy adjanak azoknak, a kiknek nincs.

Valóban, a kik pezsgős vacsoráknál
 ülnek és várják a „szárnyast“, hogy
 szárnyaló felköszöntőket tartsanak, a pa-
 laczkok durrogatása, a lakmározás és
 vidámság gyönyöre közepette, nem gon-
 dolnak-e a lelkiismeret nyugtalanok-
 dása közepette azokra, a kik odakünn,
 sötét viharos éjszakán, reménytelenül
 és éhesen néznek föl a kivilágított ab-
 lakokra és hálás szívvel szednék össze a
 maradékot is? Nem gondolnak-e néha
 lelkifurdalással azokra, a kik rongyos
 kunyhókban, pinczelakásokban éhesen
 és fázva fekszenek le nyomorult szalma-
 fekhelyeikre, kilátás nélkül arra, hogy
 a holnapi nap hoz-e megváltást, vagy
 legalább is enyhülést?

Akadnak, a kik azt állítják, hogy ama
 nagyobbszabású áramlatok, a melyek
 testületeket és egyeseket a jótevény
 ságra ösztökélnek, nem egyebek, mint

annak a megnyilvánulása, hogy a tár-
 sadalom rossz lelkiismerettel bír. Min-
 dig szűkebb és szűkebb körben kering
 a pénz, mint a társadalom vérkeringése.
 Mindig kevesebben jutnak hozzá s a mig
 borzasztó apály áll be a tömeg jólété-
 ben, addig annál jobban halmozódik
 össze egyesek vasszekrényeiben a tőke.
 Érthető hát a félelem, hogy annak a
 várva-várt boldogabb millenniumnak az
 érdekében, a mely a jogok és javak
 egyenlő elosztását tűzte ki célul, erő-
 szakos és hirtelen eszközökkel fognak a
 tömegek sikra szállani. A mikor a jóla-
 kottak és éhesek, a sors kegyeltjei és
 mostohái oly közel érkeznek egymáshoz,
 hogy a fény és sötétség összeütközik és
 ez összeütközésből tűzvész támad, a
 mely a régi rendet fundamentumaiban
 remegteti meg.

Mindezek a dolgok most jutottak
 eszünkbe, a mikor a tél közeledtével
 testületek és asztaltársaságok közös ak-
 cziót fejtenek ki, hogy legalább a sze-
 gény gyermekeket úgy a hogy meg-
 óvhassák a tél borzalmaiktól.

Akár a rossz lelkiismeret, akár az
 irgalmasság és könyörület eszméje hajtja
 ösztökéli a javakban dúsulókat, ered-
 ményében mélyen meghatók azok a je-
 lenségek, a melyek a **gyermekvédelem**
 munkáját involválják.

Ne keressük a forrást, a melyből a
 jótevény buzog. Mindegy annak, a ki
 a jótevényt élvez, hogy miért tesz
 vele ez vagy az jót. Hiúságból-e, hogy
 a nevét a jótevény lelkék közt fölemlít-
 sék és dicsőítsék vagy emberi szána-
 lomból, hogy annak egy részét, a mi ne-

ki **főösleges** odaadja azoknak, a mi a
 nyomorultaknak és inségeseknek **szük-
 séges**. Vagy félelemből, hogy kiengesztel-
 telje a végzetet, mely vele kiváltságos-
 san, amazokkal mostohán bánat el. A
 gyermek, a ki jó, meleg téli kabátot kap,
 egyformán élvezti ezt a jótevényiséget.

**Csak kissé könyörülelemben, kissé
 kevesebb kizoztatással élvezelné ezt
 a jólétet!**

Éppen erről akarunk szólni, mint
 olyan jelenségről, a mely már régóta
 zavarja a jótevényiség tiszta és onzetlen
 örömet.

Napról-napra szaporodnak azok a
 meghívók, a melyek ünnepélyekre szól-
 nak és a melyeken **szegény gyermeke-
 ket ruháznak fel**.

A nagy nyilvánosság előtt folyik le
 ez a jótevényiség. A gyermekek töme-
 gesen gyűlnek össze a kijelölt helyiség-
 ben szüleikkel és ott ünnepélyes szer-
 tartások és mindenféle ceremónia kö-
 zött felruházzák őket. Elvárják, vagy
 nem várják-e el az adományozók, de úgy
 történik, hogy a gyermekek sorban ke-
 zet csókolnak a jószívű uraknak és ur-
 hölgyeknek, hajlonganak ügyesen, vagy
 ügyetlenül, a mint tudnak. Másnap pe-
 dig az összes hírlapok kövér betűkkel
 hirdetik, hogy itt meg itt, ennyi meg
 ennyi szegény gyermeket láttak el téli
 meleg ruhával. Aldassék érte az illetők
 jószívűsége.

Nem jut-e ilyenkor mindenkinek
 eszébe, hogy ez a ceremóniális eljárás
 majdnem egyet jelent a **megkizozta-
 tással**, ha eredményében jótevény is? A
 gyermekek talán nem érzik oly elevenen

Mártonffy Márton.

Ünnepi beszéd. Tartotta: *Brankovics György*

— Az „iparos-munkások képzésére alakult ujpesti
 bizottság“ által *Mártonffy Márton* min. osztály-
 tanácsos, országos iparoktatási főigazgató tisztele-
 tére, közszolgálatba lépésének 30-ik évfordulója al-
 kalmából rendezett jubileumi ünnepélyen 1902. de-
 cember hó 7-én. —

Tisztelt ünneplő közönség!

Három kimagasló alakja, három nagy
 embere volt a múlt században a magyar
 nemzetnek. *Széchenyi István* gróf, *Kossuth*
Lajos, *Deák Ferencz*.

Lángelme s kitűnő államférfiu volt mind
 a három, még a ezéja is egy és ugyanaz
 volt mind a háromnak s csak az eszközök
 tekintetében tértek el egymástól.

Széchenyi első sorban *ragyonossá* kívánta
 tenni a nemzetet s azon hitben élt, hogy
 gazdasági erejét kifejlesztve, könnyen ki-
 fogja fejleszteni a szellemi s az állami érde-
 keit is.

Kossuthnak az volt a jelszava, hogy előbb
politikai kell szabadoknak, önállóknak
 lennünk, mert csak a politikailag szabad és
 önálló nemzet lehet annyira úr otthonában,
 hogy teljes erejével fejlesztheti szellemi s
 anyagi érdekeit.

Deák Ferencznek végre akkor, amidőn
 a 67-es kiegészítést létre hozta, az lebegett
 szemei előtt, hogy a nemzet az alkotmány

sánczai között s a legalkotmányosabb ki-
 rály védszárnyai alatt *párhuzamosan* fejlesz-
 teti *közgazdasági* és *politikai* önállóságát és
 függetlenségét.

Hogy a fejlődés mindkét irányban léte-
 zik: az tagadhatatlan tény.

Hogy nem oly gyors, mint a hogy azt
 akadályokba is ütközik: annak száz oka
 van s én ez alkalommal a száz közül csak
 egy okra irányítom figyelmüket.

Az az egy ok pedig az, hogy *politi-
 kai* érettségünkkel nem állott egy vonalban *ipari-
 s kereskedelmi* érettségünk s így politikai és
 közgazdasági erőinket nem is fejleszthettük
 ki párhuzamosan.

Az irigység bizonyos nemével hivatkoz-
 tunk mindig például Angliára és Francia-
 országra, tudtuk, hogy erejét, hatalmát, gaz-
 dagságát mind a két állam, virágzó ipará-
 nak, kereskedésének s jó izlésének köszöni
 első sorban, de azért például egyetlen főúri
 s földbirtokos családnak sem jutott eszébe a
 fiát iparossá s gyárossá nevelni s így hazai
 iparunk nélkülözvén nemesak az erők ki-
 fejtéséhez szükséges tőkét, hanem az izlés
 kifejtéséhez a műveltséget is, nem valánk
 képesek a külföldi ipartermékekkel sem izlés,
 sem ár tekintetében versenyezni s fájó szív-
 vel kellett tapasztalunk, hogy iparosaink
 munkáját még a hazai piacokról is kiszorít-
 ja az — idegen.

Hála a magyarok Istenének, hogy ez
 irányban is segítségünkre jött s olyan fér-
 fiakkal ajándékozta meg nemzetünket, kik
 felismerve a baj okát, egész életüket, minden

tehetségüket a baj orvoslására fordították

E férfiak közé tartozik, sőt az iparoktatás
 terén a legelső helyet foglalja el: *Mártonffy*
Márton, a ki azt mondá:

„Ha művelt és vagyonos osztályaink
 idegenkednek az iparos pályától: műveljük
 ki a szegény néposztályok gyermekeit ver-
 senyképes iparosokká!“

Es szavát a tettek egész özene követte.

Tisztelt ünneplő közönség!

Ma van harminczadik évfordulója annak,
 hogy *Mártonffy Márton* miniszteri osztály-
 tanácsos s országos iparoktatási főigazgató
 a közszolgálatba lépett. Ez a harmincz év,
 az odaadó munkálkodás és köteleességtelje-
 sítés szakadatlan lánczolata volt. Ez alatt a
 három évtized alatt *Mártonffy Márton* csak
 egy ezélt szolgált: a magyar iparoktatás
 fejlesztését és nagyrészt az ő nagy munka-
 erejének, kiváló tudásának köszönhető, hogy
 iparoktatásunk ma már azon a színvonalon
 áll, melyen a külföld elismerését is kivívta.

Nem sorolhatom itt fel, száraz statisztikai
 adatok nyomán mindazon hasznos intéz-
 kedéseket és intézményeket, melyek az ipar-
 oktatás terén az ő fáradhatatlan buzgóságá-
 nak, szakavatottságának és lankadást nem
 ismerő tevékenységének, akadályokkal bánt-
 ran szembe szálló erélyének köszönik léte-
 zésüket s életrevalóságukat: örömmel adok
 azonban kifejezést azon közérzületnek, köz-
 meggyőződésnek, hogy nem messze van
 már az az idő, amelyben a magyar iparos mű-
 veltsége, termékeinek izlésteljsége, min-
 den más ország iparosainak műveltségével
 és izlésével, az ismert földrészek bármely

és világosan a megszegyenülést, de bizonyára érzik a szülők és rokonok, a kik a gyermekeket kísérik.

S nem gondolják-e azok, a kik ilyen módon jótékonyt gyakorolnak, hogy ezek a ceremóniák sokat levonnak a jótékony-áldás elvéből és értékéből?

Oly színben tűnik föl az egész mintha hivalkodni akarnának a jótékony-áldással, mintha a könyörület forrása itt nem a tiszta szánalom, hanem inkább a hiúság volna. De legnagyobb ellentétben áll a jótékony-áldás szellemével az, hogy azok, a kik a jótéteményben részesülnek, a szenvedés és kínoztatás egy nemével váltják meg a jótékony adományt.

Félre tehát minden ceremóniával, főleg szertartással a gyermekek felruházásánál!

Tegyünk jót, ruházzuk föl téli gúnyakkal a szegény gyermekeket úgy, hogy azok ne legyenek kénytelenek hajlongani, kezét eszokolni, esetleg megszegyenülni és pirongani a szertartás alatt. Küldjük el a téli ruhákat pl. az iskolába, a hol feltűnés nélkül, minden ceremónia mellőzésével kapják meg azt, a mit az emberi szív könyörülte szánt nekik.

Ez lesz majd az igazi jótékony-áldás, a mely kizár minden hivalkodást, kizár minden megszegyenülést s minden kétséget az iránt, hogy a könyörület nem a hiúság forrásából, hanem a szánalom mélységéből fakad.

A kézbesítési eljárás reformja. A január elsején életbelépő s a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó kormányrendeletnek közlő a „Kézbesítési Utasítás” különös figyelmet érdemel mindazok részéről, kiknek a közigazgatási hatóságokkal ügye vagy baja van.

Ezentúl a közigazgatási hatóságok a magánfeleknek szóló hivatalos iratokat nem kézbesítők által, hanem *posta útján* juttatják az érdekelt kezébe.

Az új rend értelmében a posta útján kézbesítendő irást a hatóság közönséges levél gyanánt küldi; a címzés kizárólag az *állam hivatalos nyelvén* történik.

Térít *verénnnyel* csak a jogkövetkezményekkel járó idézéseket, a felelősséggel meg-

támadható határozatokat és általában azokat az irásokat fogják küldeni, a melyeknek kézbesítéséről a feladó hatóságnak meggyőződést kell szereznie.

Ajánlva csak olyan leveleket szabad feladni, a melyek pótolhatatlan irásokat tartalmaznak. A magánfelek részére térít bevétel nélkül postára adott hivatalos irásokat a feladást követő nyolczadik napon *kézbesítettnek* tekintik a hatóság. Ily módon a milliókra menő kézbesítési iver kiállítására és azok beérkezésének nyilvántartására elmarad, a mi nagyon megkönnyíti a hivatalok dolgát. Valószínű, hogy a polgári perrendtartás reformjával kapcsolatban a kézbesítésnek ez a könnyű és természetes módja az igazságügyi hatóságoknál is tért hódít.

A postai kézbesítés alól csupán a *megmagyarozást igénylő és a kénszerkézbesítések* vétetnek ki. Ezeket Budapesten és azokban a városokban, a hol bejelentési hivatal van, ez teljesíti, a többi városban és a községekben pedig hatósági közegek (községi jegyzők) végzik.

A kézbesítés új rendjének gyakorlati és pénzügyi előnyei első tekintetre nyilvánvalók.

Hathatós tényezője lesz az a közigazgatás egyszerűsítésének, gyorsaságának és pontosságának. Tömérdek fölszemes munkától szabadítja föl a hivatalokat, de legtöbb hasznát maguk a felek, a nagyközönség látja mely oly sokszor jajdul föl a körülményes, döcögős eljárás miatt.

H I R E K.

— A vármegye közigazgatási bizottsága ma f. hó 11-én d. e. 10 órakor a megyeház dísztermében ülést tart.

— A szegény iskolás-gyermekeknek ruhával és élelemmel való gyámolítására eddig a következők jelentkeztek: 1. Lemberger Ernő, egy héten két napon egy gyermek ételmezése. 2. Miklós Mór egy ebéd egy héten. 3. Goldstein Mór egy héten két napon egy gyermek ételmezése. 4. Fuchs Antal hetenként két napon egy gyermek ételmezése. 5. Hevesi Vilmos egy gyermek egész héten. 6. Erben Samu egy gyermek egész héten. 7. Graner Adolf egy gyermek hetenként kétnap. 8. Popper Sándor egy gyermek egy ebéd. 9. Dr. Aradi Béla egy gyermek ellátása egész héten. 10. Klein Ignác egy gyermek egy napon. 11. Lugos Hugó egy gyermek ellátása egész héten. 12. Diamantstein Lajos egy gyermek ellátása egész hé-

piacán is bátran fog versenyezni s meg fogja nemesak a külföldi, hanem még a hazai közönséget is hódítani: és e hódítást, e diadalt annak fogjuk köszönhetni, hogy *Mártonffy Márton* miniszteri osztálytanácsos harmincz éven át arra tanított, miként kell a durva érzezből a legnagyobb gyémántot kiesiszolni; harmincz éven át a testi indulatok közé elrejtett legnemesebb lelki erők: az értelem, érzelem, és akarat kiművelésén fáradozott.

Hogy mindenkinek tanulságos a multjára visszatekinteni, azt tudom: de kétszeresen tanulságos az olyan férfiak multja, kik abban fáradságos munkát végeztek. Engedjék meg tehát, hogy az ünnepelt férfi élettrajzát, ha csak dióhéjba szorítva is, előadhassam.

Mártonffy Márton erdélyi nemes családnak a sarja, 1848. márczius hó 11-én született Szilágy-Récsen. Iskoláit Zilahon, Kolozsvárott, Budapesten végezte. A theologiai s bölcseleti pályára készült, a budapesti egyetem látogatásakor azonban már a tanári diploma lón törekvéseinek ezélja. 1871-ben a kassai állami főreáliskolánál helyettes tanárként működött. 1873-ban pedig Kassa városa hívta meg az akkor felállított polgári iskolájához, melynek 1875-ben vezetője, igazgatója lón. 1890-ben Temes megye tanfelügyelőjévé nevezetett ki. Ezen állásban kifejtett munkásságának maradandó emléke a temesvári állami tanítóképző intézet, mely az ő buzgó közbenjárása folytán valósult meg. A magas kormány végre az iparos és kereskedő tanulók iskoláinak felügyeletével

bizta meg s szolgálattelre a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumba rendelte be, ahol 1894-ben kir. tanácsosi címmel tüntettetett ki, majd miniszteri osztálytanácsosi rangra emeltetett. Legnagyobb kitüntetése azonban az, hogy ma *ölszáz* iskola gondjait viseli s hogy ezekben az ipar és kereskedelmi iskolákban *száz* magyar ifju és leány nyer oktatást. A tanügy terén elért érdemeit az iparos tanoncziskolák újjászervezésén, a szakirányu rajztanítás életbe léptetésén kívül még hírlapírói tollal is gyarapította. Már 1873-ban szerkesztette a „Haladás” című lapot, majd a „Sárosmegyei Közlönyt”, azután az „Abauj-Kassai Közlönyt”, hat év óta pedig az „Iparosok olvasótára” című folyóiratot szerkeszti.

Tisztelt ünnepi község!

Aki a rábizott talentumokkal, harmincz éven át, hazája javára, a népnevelés és iparoktatásügy fölvirágoztatására, a köz boldogítására, szóval és tettel, szívvvel és lélekkel tanszéken, a kormány kebelében és irodalmi téren, oly önzetlenül, nemesen, lelkiismeretesen, becsületesen és áldásosan sáfárkodott, hogy önfelhádozó fáradozása, hűséges kitartása után munkájának már a gyümölcseit szemlélheti — az a férfi teljesítette kötelességeit, megfelelt hivatásának, az a férfi méltán kiérdemelte tiszteletünket, hálaunkat, hódolatunkat, az a férfi követésre méltó.

Kövessük tehát az ő példáját, az ő oktatását, és adjuk meg neki, a nemzet igazi napszámósának, a legszebb jubileumi díjat: az elismerést!

ten. 13. Walezl János 1 gyermek. ellátása egész héten. 14. Benkóvits Imre 1 gyermek. ellátása egész héten. Ezen kívül az ellátást megváltották: 1. Károly Armin 12 koronával. 2. Hevesi Vilmos egy második gyermekért 8 koronával. 3. Erben Samu egy második gyermekért 12 koronával. 4. Wagner Samu 10 koronával. 5. Hádl József 6 koronával. 6. Neufeld Fülöp 4 koronával. 7. Nasser Manó 4 koronával. 8. Deutsch Jenő 2 koronával. 9. Kulliner Henrik 8 koronával. 10. Dr. Füh- rer Simon 10 k.-val. 11. Dr. Elek Pál 10 k.-val. 12. Darvas Béla 2 k.-val. Az ellátásra szóló bejelentéseket *Friedrich* Vendel áll. elemi isk. igazgatója s a bizottság elnöke *Ferencz József* tér fogadja el, a pénzadományokat *Lászer Ignác* áll. elemi iskolai igazgató s a bizottság pénztárnoka (Károlyi-u. 22. szám.) veszi át. Kétszer ad: ki gyorsan ad s a bizottság természetben adandó ellátás és pénzen kívül a használt, vagy új gyermek ruhát is elfogadja.

— **Az első thea-estély.** Az ujbpesti „Szent-Erzsébet jótékony-áldású nőegyesület” első thea-estélyének úgy az erkölcsi mint az anyagi eredményével teljesen meglehetnek elégedve a rendező hölgyek, kiknek élén a nagybuzgóságú *Papp-Szilágyi Lászlóné* áll. A háziasszonyi szerepet ez alkalommal *Radoch Józsefné* és ifj. *Erker Andrásné* töltötték szeretettel méltóan be, kiknek *Adami Mariska*, *Arenstorff Ilka*, és *Miezi*, *Csepesányi Berta* és *Sárka*, *Glotzbach Erzsike*, *Hajdu Honka*, *Holezschuster Margit* és *Irma*, *Kolozsváry Mellis* és *Rózsika*, *Leitner Mariska*, *Maderspach Irén*, *Mauricz Juliska*, *Pásztor Mariska*, *Rimanóczy Erzsike*, *Solarez Olga* és *Vuskies Józsa* kisasszonyok segédkeztek. A theázist egy kis hangverseny előzte meg. *K. Maderspach Olivérné* „Vörösmarthy és a magyar nők” ezim alatt tartott felolvasást, utána *Solarez Olga* zongorán és *Solarez Oszkár* hegedűn Bériot IX. Concertjét játszották el igen szép technikával. Végül *Rimanóczy* kisasszony (Budapestről) *Ábrányi Emilnek* „A vándor madár” ezimű költeményét szavalta el érzéssel. A közreműködők nagy tetszést s élénk tapsokat arattak. Hangverseny után vidám eszevés közt következett a theázis, melyben a következő urnók vettek részt: *Beniczky Antalné*, *Csepesányi Béláné*, *bárá Collas Róbertné*, ifj. *Erker Andrásné*, *Feisinger Károlyné*, *Grensz Sándorné*, *Geduly Lajosné*, *Hajdu Jánosné*, *Héderváry Ernőné*, *Holezschuster Jánosné*, *Kolozsváry Gyuláné*, *Leitner Aurelné*, *Lukácsóvits Vilmosné*, *Mauricz Gáborné*, *Maderspach Olivérné*, *Mészáros Gyuláné*, *Papp-Szilágyi Lászlóné*, özy. *Papp Zsigmondné*, *Radoch Józsefné*, *Rejtő Sándorné*, *Rimanóczy Lajosné*, *Scherer Gyuláné*, *Stadler Mihályné*, *Szerényi Kázmérné*, *Ugró Gyuláné*, *Vuskies*

Jól tudom én, hogy az ünnepelt, mint igaz férfiú, a kötelességteljesítésnek fel-emelő tudatában találja egyetlen jutalmát, de azért mégis egy kis helyet kérek az „iparos munkások képzésére alakult helyi bizottság” és „az ujbpesti iparos munkások” számára azok sorában, kik őt élete pályájának 30-ik évfordulóján, szives és őszinte tiszteletük szavával üdvözlök.

Mások üdvözlöte lehet ékeesebb, lehet fényesebb, lehet ünnepélyesebb, de semmi esetre sem lehet, a miénknél őszintébb és melegebb, mert mi közvetlenül éreztük és érezzük az iparoktatásnak áldásos hatását.

Jól tudjuk mi, hogy az évek szaporodása ha az átlagos életkoron már túl vagyunk, nem öröm, mert az élet fogyását s a vég közeledtét jelenti, és mégis azt kívánjuk, hogy az ég ura *Mártonffy Márton* min. osztálytanácsos urat, a magyar iparoktatásügy teljes felvirágoztatására, még nagyon sokáig éltesse.

Kívánjuk pedig azért, mert reá nézve, a kinek napjai derék tettek véghezvitelére szolgáltak és szolgálnak alkalmu, reá nézve az évek szaporodása: öröm és boldogság!

Kívánjuk végre azért, hogy becses életén és további áldásos működésén nyerjen megvalósulást Jézus ama kijelentése:

„Jól van, jó és hív szolgám! hiv voltál a kevesen, sokra bizlak ezután!” *Máté 25. 21.*

Sokasodjék meg drága életén, még számos éven át, az Ur áldása, és sokasodjanak meg, halántékát övezve, a közbecsülés, elismerés, szeretet és tisztelet borostyánlevelei. **Éljen sokáig!**

Józsefné és Wüsztner Henrikné. A házas jellegű estély valószínűleg a legkellemesebb találkozó helye lesz Ujpest művelt társadalmának.

Mártonffy Márton ünneplése. Mártonffy Márton miniszteri osztálytanácsos s ipariskolai főigazgató uttoró és eredményekben gazdag pályájának harmincz éves évfordulóját ünneplte meg folyó hó 7-én az iparos munkások képzésére alkult bizottság. Az ünneplést Endre János fővárosi tanító rendezte a Colosseumban, melynek nagyszabású zsufolásig megtöltötték községünk iparos családjainak a tagjai, az iparos tanonc iskolák növendékei és tanítói, kik között örömmel láttuk községünk néhány előkelőségét is. Az ünneplést Endre János nyitotta meg, aki az ünneplés célját s az ünneplés egyéniségét kimélve, melegen üdvözölte a megjelent vendégeket s a közönséget. Utána lapunk felelős szerkesztője Brankovics György méltatta Mártonffy Márton érdemeit. Ünnepi beszéde, melyet lapunk mai tárczájában közlünk, nagy tetszést aratott. Az éljenzés elhangzása után Gyulai Árpád, Petőfi Sándornak a „Távolból” című költeményét szavalta el igen szépen. Mártonffy Etelka magyar dalokat adott elő czimbalmón érzéssel. Darvai Ernő az „Előre” című költeményét, Zentai Jenő pedig az „Apostol” egy részletét szavalta el szintén hangulatjellesen. Az ünneplés műsorát két élőkép „a jótékonyosság” és „a munka elismerése” zárta be, melyekben különösen Vigh Vilma tűnt ki előnyösen. Az ünneplésről, Mártonffy Márton megújult éljenzésével távozott el a közönség.

Meghívó. A Nevelésügyi Asztaltársaság Blitzer Károly vendéglőjében e hó 17-én d. u. 7 órakor öltözött fel a kijelölt szegénygyermekeket. A kellemes estére a tagokat ez uton hívják meg.

Az Ujpesti izraelita nőegylet 1903. január hó 10-én a szegények javára, a „Közművelődési Kör” helyiségeiben zártkörű táncestélyt rendez. Személyjegy 2 K. Családjegy 4 K.

Az ujpesti izraelita hitközség f. hó 8-án 70 iskolás-gyermeket látott el téli ruhával. A felruházás minden ünnepség nélkül történt. Ez a helyes!

Kegyess adomány. Wolfner József 300 koronát adott át az Ujpesti izr. nőegylet elnökségének a szegények között való azonnali kiosztás céljára, a miért a nőegylet elnöksége ez uton is halás köszönetét nyilvánítja a nemesszívű adakozónak.

Közgyűlés. Az „ujpesti zeneművelő egyesület” (Conservatorium) f. hó 14-én d. u. 3 órakor tartja ez évi rendes közgyűlést, mely tekintet nélkül a megjelent tagok számára alapszabályszerűen fog megtartatni.

Halálozás. Cselényi Cselény Józsefné szül. Uhlik Johanna, Főthi róm. cath. nyugalm. kántortanító neje 1902. december 3-án 74 éves korában, házasságának 51. évében, hosszú és kínos szenvedés után meghalt. Az elhunytban Rádav Antal közíg. másodjegyzőnk anyósát, illetve neje édes anyját gyászolja. Temetése nagy részvét mellett, e hó 5-én ment végbe Főthön.

Üzletelhelyiség áthelyezés. Fuchs testvérek régi és jó hírnévnek örvendő kézmű-, rövid-, divatáru, valamint női, férfi és gyermek-confectió-üzletüket a Templom-bazárból az István-téren levő saját házukba helyezték át, miről bővebb felvilágosítással szolgál hirdetési rovatunk.

Eljegyzés. Neufeld B. Gyula, a Weisz József és Samu ezég könyvelője eljegyezte Schwartz Jankát, Schwartz Jónás ujpesti háztulajdonos leányát.

Táncvizsgalom. Az ujpesti tánczkedvelő ifjak f. é. december hó 25-én, a Nemzeti kávéház helyiségeiben Táncvizsgalmat rendeznek az ujpesti népkönyha javára. Belépti-díj: személyjegy 60 f. Családjegy 1 k. 20 f. Kezdeté este 8 órakor. A tánczokat Szedlaesek Jenő rendezzi.

A karácsonyi kézmunka kiállítás és vásár iránt, melyet az ujpesti Kossuth-szobor bizottság, a Kossuth-szobor javára rendez f. é. december hó 20-tól 25-ig széles körben nagy az érdeklődés. A szobor bizottság elnökéhez Endre Jánoshoz (Deák-utca 8. sz.) már igen sok kézmunkát jelegettek és küldtek be. Azonkívül: Pörge Gergely,

Hoffmann Márton, Németh Bertalan, Dallos Istvánné és Mártonffy Etel egy-egy igen szép festményt ajánlott föl. Mirkovszky Gézánné pedig bársonyra égetett gyönyörű munkákat adományozott.

Gyermek felruházás. Az Amadeo Ágnes asztaltársaság a f. évben összegyűjtött filéireiből felekezetre való tekintet nélkül 18 szegény iskolás gyermeket ruház föl. A felruházást f. hó 14-én d. u. 4 órakor tartja meg a Bräuer Ferencz-féle vendéglőben (Atilla-utca 6. sz. alatt.) A felruházáshoz, az asztaltársaság tagjait, lapunk útján is tisztelettel meghívja az elnökség.

Esküvő. Janovics Lajos a budapesti kereskedelmi bank tisztviselője f. é. december hó 14-én d. u. 3 órakor vezeti az ujpesti izr. templom oltárához Schweiger Árnka kisaszszonyt, Schweiger József helybeli fűszerkereskedő leányát. Üdv az új párnak.

Dal, ének és szavalt estélyt rendezett f. hó 7-én az „Egyesült vállalkozó, t. gyári dal és önképző egylete”, a gyári vendéglő összes termeiben. Az estélyt, melyen a gyári tisztviselők s alkalmazottak teljes számban megjelentek a dalkora „Hymnus”-szal nyitotta meg s a „Szózat”-tal fejezte be s azonkívül a műsor folyamán Kücken „Norman dalá”-t, Schubert „Gondola ut”-ját, Kreutzer „Éjjeli szállás Granadában” című operájának egy részletét és Fischer „Volgyi rózsá” kardalát énekelte el oly szép összhanggal, amely tekintve, hogy a dalegylet csak rövid idő óta áll fenn, nagy dicséretre válik ugy az egyesület karmesterének Wöber Károly tanárnak, mint az egyes dalegyleti tagoknak. Az ének számok között Kántor József a „Bányaszerencsétlenség” című költeményét szavalt a el hatásosan, Weisz Olga a „Férjhez menjek-e?” című monológot adta elő rendkívüli sikerrel, Wiegand Viktor és Mikes Károly egy-egy bariton szólót, s Kozák Károly kuplékat énekelte esinosan, Pogácsás Menyhért pedig magyar népdalokat játszott érzelmekkel és tüzrel a zongorán. Hangverseny után táncz következett, mely vidám hangulatban reggelig tartott.

Az ujpesti Gyermekbarát egyesület, amint lapunk mult számában említettük, az idén, felekezetre való tekintet nélkül 100 szegény iskolás gyermeket fog téli ruhával ellátni. A felruházási ünneplés f. hó 18-án este 8 órakor lesz az egylet helyiségében megtartva.

Uránia — Ujpesten. A budapesti „Uránia” magyar tudományos színház két előadást rendezett eddig a Colosseumban s dicséretre legyen mondva közönségünknek mindkét esetben telt ház előtt. A „Spanyolország” és „Monte Carlo” meg a „Riviera” egyformán érdekelték társadalmunk minden osztályát s ismét bebizonyult az, amit oly sokszor hangoztattunk: Van Ujpesten szépért és jóért lelkesedni tudó és érdeklődő közönség, csak valóban szépét és jót kell neki nyújtani. Az „Uránia” mai december hó 11-iki előadása egyike a legszebb és a legérdekesebb előadásoknak. Katonazene kísérete mellett 200 képpel és 24 mozgó képpel A „Táncz” kerül bemutatásra, a történeti zenével együtt, még pedig az ókor, középkor, új és legújabb kor táncza. Aki tudni óhajtja, hogy a táncz milyen változásokon ment keresztül, amíg a görög muzsa Terpichore tanítványaitól Blahánéig s Fedák Sáriig eljutott, az bizonyára megnézi a mai előadást, mely este 8 órakor kezdődik. A legközelebbi előadás pénteken lesz, amidőn „Velenező” fog bemutatatni.

Letartóztatott kereskedők. F. hó 7-én kellemetlen meglepetés érte Donáth Manó és Lipner Árnin kereskedőket, kiknek az Árpád-uton 21. sz. a. üveg- és porcellánkereskedésük volt. A rendőrség ugyanis letartóztatta mind a kettőt állítólag azért, mert a csalárd bukás bizonyossá vált velük szemben. Donát és Lipner ugyanis az árukat, mintegy 60 ezer korona értékben hitelbe vásárolták s amikor fizetniük kellett, esődt jelentettek. A esőd bejelentésekor pedig az üzletben alig volt valami áru, üzleti könyvet pedig nem vezettek.

I R O D A L O M.

Irodalmi jubileum. Ritka szép ünnepet ül a Képes Családi Lapok, szépirodalmi képes hetilap. Most 25 éve, hogy alapították

ezen legelterjedtebb és ma is legjobb hetilapot.

A jubileum alkalmából a szerkesztők: Beksics Gusztávné és Csillag Máté előnyösen megváltoztatták a lapnak formáját és kiállítását. Irtak ezen számba és irnak állandóan a Képes Családi Lapok-ba: Jókai Mór, Agai Adolf, Abrányi Emil, Abrányi Kornél, Hock János, Balla Miklós, Varsányi Gyula, Rudnyásky Gyula, Szentirmay Elemér, Prém József, Rákossi Viktor (Szípulusz) Benitzkyné Bajza Lenke, Beksics Gusztávné, Forinyák Gyuláné, Tutshekné stb. stb. A Képes Családi Lapok az egyedüli egészen családlap, melynek egy művelt család asztaláról sem volna szabad hiányozni. A Képes Családi Lapok előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. A jubileum emlékére minden előfizető egy szép regényt kap ajándékba a kiadóhivataltól Budapest, VI., O-utca 12.

*Az állatok világa. A Brehm-Chernel-féle nagy munkának most kiadott 76-ik füzetében a szalakóta-félékről szóló rész befejeződik s a szerzők a kecskefejőkről mondanak el igen érdekes részeket. A kecskefejő-félék annyira elűntek más madaraktól, hogy az emberek érdeklődése önkénytelen is feljök fordul. A nép babonás tisztelettel veszi őket körül s még fél is tőlük, abban a hitben, hogy kárt, bajt okozhatnak. Sok helyen még ma is erősen hiszik, hogy éjnek idején a kecskéket sőt a teheneket is megfeszítik, amivel ezeket az állatokat meg is rontják. Itt ott azt is mondják róluk, hogy a boszorkányokkal ezimborázkodnak s hogy rossz lélek lakik bennük. Bármit is mondjon azonban róluk a néplát, a kecskefejők mégis a hasznos madarak közé tartoznak. Nos hát ezekről a kecskefejőkről van szó a füzet legnagyobb részében, a mi a füzet kiváló érdekességéről is bizonyosságot tesz. A szövegrajzok a szalakótát, a kéknayaku esörgőmadarat, a kurot és a kecskefejő-félék különböző fajait ábrázolják, a megszokott gondos kivitelben. A kiadó ezé ehez a füzethez fekete nyomtatott műlapot csatolt, amelyek a foglyokat tüntetik fel. Az Állatok Világa füzetes kiadásban jelenik meg s egy-egy füzet ára 80 fillér. Az eddig közrendek díszes kötetű kötetek 18 koronáért kaphatók, ugy Légrády Testvérek kiadóhivatalában (váci körut 78.) mint minden könyvkereskedésben.

Ad. 7575 tk. 902.

Árverési hirdetés kivonat.

Az ujpesti kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy gróf Károlyi Sándor budapesti lakos végrehajtónak Schmid Lajos es neje szül. Kremmer Irma ujpesti lakos végrehajtást szenvedettek elleni 282 korona 28 fillér tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a pestvidéki kir. törvényszék az ujpesti kir. járásbíróóság területén levő Ujpest községben Szent-Gellért-utca 30. és Dugonits-utczában fekvő az ujpesti 1949. számú betétben foglalt A I. 1—2. sorsz. 763 I. és 703 2. hrsz. Schmidt Lajos es neje szül. Kremmer Irma nevén álló ingatlanra az árverést 1242 koronában ezennel megállapított kikiáltási árbán elrendelte azzal, hogy ezen árverés az ezennel esatlakozottnak kimondott Löwy Ignác 2066 korona 88 fillér tőke és jár. iránti követelésének kielégítése céljából is megtartható lesz és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi december hó 19. napján délelőtt 10 órakor Ujpesten, új községhez II. emelet. 59. ajtó sz. alulírott kir. járásbíróóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan beesárának 10 %-át vagyis 124 koronára 20 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az érvényben levő m. kir. igazságügyminiszteri rendeletekben kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujpesten, 1902. évi október hó 3. napján.

Az ujpesti kir. jbiróság mit tk vi hatóság.

Lissauer
kir. albiró.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az újpesti kir. járásbíróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy gróf **Károlyi Sándor** budapesti lakos végrehajthatónak özv. **Szabó Albertné** t. és t. gyám által képviselt kiskoru **Szabó Gyula**, kiskoru **Szabó Géza**, kiskoru **Szabó Károly** és kiskoru **Szabó Bertalan** újpesti lakos végrehajtást szenvedettek elleni 173 korona tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a pest-vidéki kir. törvényszék az újpesti kir. járásbíróság területén levő Újpest községben a **Nyár-utcában 89.** és **Kórház-utcában 1. sz. a. fekvő** az újpesti 973. számú tkv. betétben foglalt A I. 1-2. sorsz. 1516. és 1517. hrsz. kiskoru **Szabó Gyula**, kiskoru **Szabó Géza**, kiskoru **Szabó Bertalan** és kiskoru **Szabó Károly** nevén álló ingatlanra 1528 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Mint hogy pedig a fent körülírt ingatlanra C 4. alatt özv. **Szabó Albertné szül. Szlaben Anna** javára özvegyi haszonélvezeti jog van bekebelezve kimondatik, hogy ez az árverés által nem érintetik, amennyiben azonban ezen szorgalmat megelőző téhertételek kielégítésére szükségesnek mutatkozó 1400 korona ár meg nem ígértetnék, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan az alább kitézített árverési határnapon a fenti szolgálmi jog fenntartása nélkül is eladatni fog. Az árverést elrendelte azzal, hogy az árverés az ezennel esatlakozottak kimondott **Weisz Albert** 251 kor. 38 fill. tőke és jár. iránti követelésének kielégítése ezéjéből is megtartható lesz és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902. évi december hó 19. napján délelőtt 9 órakor Újpesten**, új községi háza II. emelet, 59. ajtósz. alulírt kir. járásbíróság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át vagyis 152 koronát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az érvényben levő m. kir. igazságügyminiszteri rendeletekben kijelölt óvadékképes értekpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges olhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Újpesten, 1902. október 7-én.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

K e s e r ü
kir. albiró.

Üzlethelyiség-változás.

Van szerenesénk Újpest n. é. közönségének b. tudomására adni, hogy a Templombazárban 30 év óta fennálló

kézmű-, rövid-, divatáru, valamint női, férfi és gyermek-confectio-üzletünket megszüntettük

és azt az István-téren saját házunkban levő üzlethelyiségünkben

— a mai kor igényeinek minden tekintetben teljesen megfelelően berendezve — áthelyeztük.

A n. é. közönségnek eddig belénk helyezett bizalomért köszönetet mondva, kérjük azt az új helyiségünkben is reánk átruházni, a hol főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy a tisztelt vevőinknek a legjobb minőségű árucikkeinkkel a lehető legmérsékeltőbb árban pontos és jó kiszolgálást biztosítsunk.

Kiváló tisztelettel

Fuchs Testvérek.

1-4.

Karácsonyi és újévi

alkalmi ajándékok.

A legjobb, legizlésebb **órák, ékszerek, arany- és ezüst-áruk, 13 próbás ezüst evőeszközök** a legmérsékeltőbb árákért a legnagyobb választékban

részletfizetésre is!

Kaphatók Újpest legrégibb és legsolidabb óras- és ékszer-üzletében:

Deutsch Zsigmondnál

Főüzlet: Újpesten, Árpád-ut 20. sz.

Fióküzlet: Kemény Gusztáv-utca 1. sz.

2-5.

Órákért és javításokért 2 évi jótállás.

Kiváló Karácsonyi áruk.

Fuchs Antal és József
kő- és könyvnyomdája

Újpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árák mellett.

Elvállalnak hírlapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltőbb árákon való elkészítését.